

Dezvoltarea regională durabilă în fapte:

- 135 de proiecte depuse în cadrul primului apel de către administrația publică locală de nivelul I și II și Agențiile de dezvoltare regională în parteneriat cu mediul de afaceri și societatea civilă;
- 56 de proiecte de dezvoltare regională selectate pentru finanțare sau co-finanțare din banii publici pe parcursul perioadei 2010-2012;
- includerea pentru finanțarea prioritară a proiectelor ce vizează obiectivele de dezvoltare regională privind reabilitarea infrastructurii fizice; dezvoltarea sectorului privat și dezvoltarea pieții forței de muncă; protecția mediului și atractivitatea turistică;
- crearea Fondului național pentru dezvoltare regională pentru finanțarea proiectelor care au ca scop dezvoltarea regiunilor, care constituie anual 1% din veniturile la bugetul de stat, atragând, de asemenea, alte mijloace acordate de partenerii de dezvoltare. În anul 2010 DFID a oferit Guvernului Republicii Moldova suport pentru suplینirea mijloacelor Fondului;
- coordonarea și direcționarea asistenței internaționale spre atingerea obiectivelor de dezvoltare regională a Republicii Moldova (DFID și SIDA, care a susținut dezvoltarea instituțională și implementarea unor proiecte de dezvoltare regională, Biroul de Cooperare Tehnică al Germaniei).

Cooperarea internațională în procesul de dezvoltare regională asigură aplicarea principiilor și bunelor practici testate de alte state:

- intensificarea cooperării între regiunile din Republica Moldova și alte țări;
- schimb de experiență în scopul dezvoltării capacităților tehnice de elaborare și implementare a proiectelor, în domeniul cooperării transfrontaliere, vizite de studiu și schimb de experiență
- îmbunătățirea competitivității regiunilor;
- desfășurarea unor activități în vederea prezentării oportunităților și provocărilor privind fondurile de asistență ale UE;
- organizarea unor cursuri de instruire, întrevederi și seminare;
- dezvoltarea și întărirea colaborării instituționale;
- stabilirea contactelor între instituțiile omoloage de dezvoltare regională;
- inițierea proiectelor de twinning.

Provocări în dezvoltarea regională:

- identificarea oportunităților de dezvoltare în cooperarea transfrontalieră, transnațională și interregională și a bunelor practici de dezvoltare regională din spațiul european;
- consolidarea capacităților de dezvoltare regională la nivel național și regional;
- elaborarea propunerilor de proiecte în conformitate cu prioritățile societății civile și a sectorului privat;
- sporirea investițiilor în dezvoltarea regiunilor Moldovei și coordonarea între autoritățile publice locale și alte sectoare a tuturor propunerilor de investiții;
- creșterea accesului la serviciile publice de calitate pentru locuitorii regiunilor de dezvoltare, inclusiv prin crearea infrastructurii extinse și progresive;
- reducerea problemelor de mediu prin evaluarea și gestionarea eficientă în fiecare regiune.

Guvernul Republicii Moldova
Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
Republica Moldova, MD-2005
mun. Chișinău, str. Cosmonauților, 9
Tel. (+ 373 22) 20-45-69
fax (+ 373 22) 22- 07-48
E-mail: mcdm@mcdm.gov.md
www.mcdm.gov.md

Agencia de Dezvoltare Regională Centru
Republica Moldova, MD-6801
or. Ialoveni, str. Alexandru cel Bun, 33
Tel./Fax + 373 268 2 26 92
E-mail: office@adrcentru.md
www.adrcentru.md

Agencia de Dezvoltare Regională Nord
Republica Moldova, MD-3100
mun. Bălți, Piața Vasile Alecsandri, 8A
Tel./Fax +373 231 6 19 80
E-mail: office@adrnord.md
www.adrnord.md

Agencia de Dezvoltare Regională Sud
Republica Moldova, MD-4101
or. Cimișlia, bld. Ștefan cel Mare, 12
Tel./Fax + 373 241 2 62 86
E-mail: office@adrsud.md
www.adrsud.md

Dezvoltarea Regională

Imperativul
pentru o Moldovă
europeană

Implementare a politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova a luat amploare deosebită în anul 2010. Acest proces a derulat în conformitate cu direcțiile fundamentale de dezvoltare regională a țării stabilite:

- obținerea unei dezvoltări social-economice echilibrate și durabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova;
- reducerea dezechilibrului nivelurilor de dezvoltare social-economică dintre regiuni și din interiorul lor;
- consolidarea oportunităților financiare, instituționale și umane pentru dezvoltarea social-economică a regiunilor;
- susținerea activității autorităților administrației publice locale și a colectivităților locale, orientate spre dezvoltarea social-economică a localităților și coordonarea interacțiunii lor cu strategiile și programele naționale, de sector și regionale de dezvoltare.

Promotorul dezvoltării regionale este Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, instituție cheie responsabilă de implementarea politicii de dezvoltare regională. Aspirațiile și intențiile ministerului au reușit să mobilizeze partenerii de dezvoltare care au sprijinit inițiativele de dezvoltare a regiunilor Moldovei lansate de minister. Progresele cooperării eficiente dintre minister și partenerii de dezvoltare sînt evidente. O bună parte din rezultatele înregistrate în procesul de dezvoltare regională au fost obținute datorită sprijinului proiectului "Moldova: cooperare în dezvoltarea regională" finanțat de Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (DFID) și Agenției Suedeze pentru Dezvoltare Internațională (SIDA).

Deoarece procesul de dezvoltare regională este unul complex, Republica Moldova are deschiderea partenerilor de dezvoltare europeni pentru a sprijini în continuare eforturile întreprinse în acest scop. Astfel, inițiativele îndrăznețe de dezvoltare regională vor fi susținute în cadrul proiectelor "Dezvoltarea capacităților regionale" și „Modernizarea serviciilor publice locale”, finanțate de Ministerul Afacerilor Externe din România și Ministerul Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare din Germania prin intermediul Biroului de Cooperare Tehnică al Germaniei și proiectul Twinning "Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în Republica Moldova" finanțat de Uniunea Europeană.

Perspective în dezvoltarea regională:

- să faciliteze participarea echilibrată a tuturor regiunilor la dezvoltarea social-economică a țării;
- să accelereze schimbarea orașelor mici în „poli de dezvoltare” a regiunilor;
- să îmbunătățească și să modernizeze infrastructura regională prin sinergia strategiilor sectoriale (învățămînt, agricultură, salubritate etc.) cu prioritățile de dezvoltare a fiecărei regiuni;
- să susțină dezvoltarea sectorului privat și să promoveze parteneriatul public-privat;
- să prevină poluarea mediului înconjurător și să promoveze utilizarea eficientă a resurselor naturale pentru creșterea calității vieții.

Johannes HAHN, Comisarul European pentru politica regională: „Politica regională este importantă în UE, deoarece este unul din factorii cheie ai stabilității și prosperării Uniunii Europene. Iar dezvoltarea regională este declanșatorul care contribuie la dezvoltarea societății și Republica Moldova trebuie să continue cu îndrăzneală să implementeze această politică”.

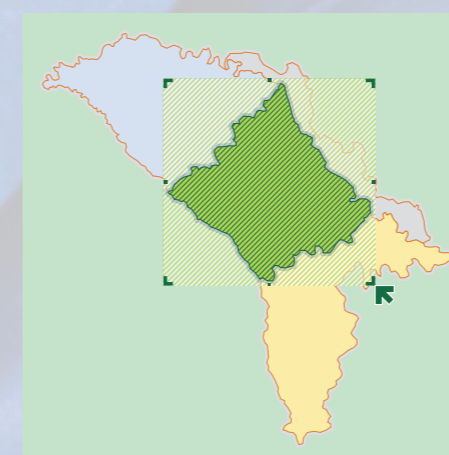
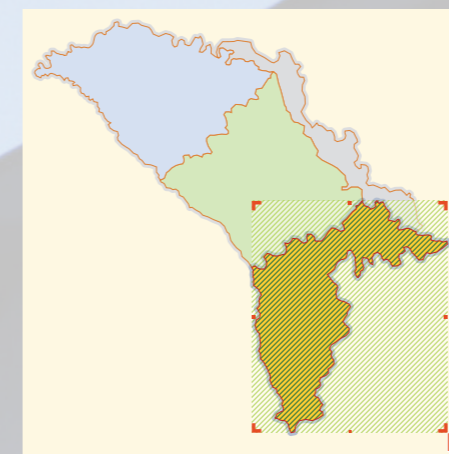
Regiunile de Dezvoltare

Republica Moldova este împărțită în șase regiuni de dezvoltare. La prima etapă de implementare a politicii de dezvoltare, care cuprinde perioada 2010-2012, eforturile de consolidare a capacităților și condițiilor de dezvoltare sunt îndreptate spre regiunile de dezvoltare Nord, Centru și Sud. La etapa a doua, care va începe în anul 2012, activitățile de dezvoltare regională vor fi întreprinse în regiunile de dezvoltare – Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, municipiul Chișinău și unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului (Transnistria).

Regiunea de Dezvoltare Sud – suprafața totală a regiunii este de 7379 km², sau 22% din suprafața țării și are centrul de reședință în orașul Cimișlia. Populația numără în jur de 543,1 mii locuitori și conform sistemului european privind Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică (NUTS) corespunde nivelului NUTS III. Regiunea cuprinde 8 raioane: Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Leova, Ștefan Vodă, Taraclia. Majoritatea raioanelor din regiune sînt părți componente a două euroregiuni: „Dunărea de Jos” și „Siret - Prut - Nistru”. Avantajele regiunii constituie: poziție geo-politică favorabilă caracterizată prin cooperare transfrontalieră trilaterală, vecinătatea cu UE, două Euroregiuni funcționale, puncte de control vamal auto și feroviar, acces la căi maritime prin Terminalul de la Giurgiulești, rețele internaționale de transportare a energiei electrice, rețea de transport ramificată și diversificată, potențial universitar, resurse acvatice pentru irigare, trei zone economice libere funcționale, tradiții vini-viticole și infrastructură extinsă a vinăriilor.

Regiunea de Dezvoltare Nord – are o suprafață de circa 10.014 km², ceea ce reprezintă aproximativ 29,6% din suprafața totală a Republicii Moldova și are centrul de reședință în mun. Bălți. Populația este de 1013,7 mii persoane și conform sistemului statistic european corespunde NUTS II. Regiunea cuprinde municipiul Bălți și 11 raioane Briceni, Edineț, Dondușeni, Drochia, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnița, Râșcani, Sângerei, Soroca. Avantajele aceste regiuni sunt: așezare geografică favorabilă pentru cooperare transfrontalieră, puncte de control vamal internaționale cu Ucraina (auto și feroviare) și România (auto), condiții agro-climatice favorabile pentru dezvoltarea agriculturii, potențial industrial relativ diversificat, infrastructură de transport diversificată și ramificată (rețea densă de drumuri, căi ferate, aeroporturi), resurse acvatice pentru irigare, resurse naturale pentru turism (arii protejate, resurse acvatice, balneo-turistice), potențial didactic de pregătire profesională și universitară.

Regiunea de Dezvoltare Centru – are o suprafață de 10 636 km², sau 31% din suprafața totală a țării, fiind cea mai mare regiune ca mărime din Republica Moldova și cu centrul de reședință în or. Ialoveni. Populația este de 1065,2 mii locuitori care corespunde sistemului statistic european NUTS II. Regiunea cuprinde 13 raioane: Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hâncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni. Avantajele aceste regiuni sînt: proximitatea față de municipiul Chișinău, activitatea dinamică a zonei economice libere (ZEL Ungheni), pondere înaltă a populației active (76,7%), potențial de pregătire profesională (6 colegii și 14 școli profesionale), Euroregiune funcțională (Siret – Prut – Nistru), rețea de drumuri diversificată (drumuri naționale, internaționale, căi ferate), infrastructura vinăriilor extinsă, resurse forestiere valoroase, monumente istorico-culturale de valoare națională, tradiții meșteșugărești bogate și diverse, resurse balneo-sanatoriale.

Direcțiile principale de activitate pentru realizarea cu succes a dezvoltării regionale în Republica Moldova

Dezvoltarea instituțională:

- la nivel de Guvern funcțiile de coordonare, monitorizare și evaluare a politicii de dezvoltare regională au fost atribuite Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor;
- planificarea strategică a dezvoltării regionale la nivel regional și național, dialogul și parteneriatul între toți actorii implicați este asigurat de Consiliile Regionale pentru Dezvoltare și Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, formate din reprezentanți ai autorităților publice centrale, locale, societății civile și a mediului de afaceri din regiunile de dezvoltare;
- obiectivele politicii de dezvoltare regională sînt implementate de trei Agenții de Dezvoltare Regională (ADR) Nord, Centru și Sud, create în fiecare regiune de dezvoltare;
- echipele celor trei ADR sînt antrenate în domeniul dezvoltării și implementării programelor și proiectelor regionale, inclusiv preluarea experienței europene în domeniu, pentru a asigura un profesionalism înalt în activitatea acestor instituții.

Guvernarea strategică:

- adoptarea legii cadru privind dezvoltarea regională a țării – Legea privind dezvoltarea regională a Republicii Moldova;
- adoptarea Strategiei naționale de dezvoltare regională care stabilește mecanismele de gestiune, implementare, monitorizare și evaluare a dezvoltării regionale;
- aprobarea strategiilor de dezvoltare a regiunilor Nord, Centru și Sud, care trasează prioritățile fiecărei regiuni în strictă coordonare cu strategiile sectoriale;
- elaborarea manualelor și ghidurilor pentru instituțiile și persoanele implicate în realizarea dezvoltării regionale, asigurînd o abordare uniformă față de acest proces;
- crearea unor parteneriate regionale care vor oferi autorităților administrației publice locale, sectorului nonguvernamental și societății civile noi oportunități de participare, cooperare și inițiativă.

